



SPRÁVA NÁRODNÍHO PARKU ŠUMAVA

Odbor ochrany složek přírody NP Šumava

Dle rozdělovníku

naše značka

SZ NPS 00372/2024/3 – NPS 03691/2024

vyřizuje / linka

Ing. Jiří Dolejší / 388 450 260

datum

17. 4. 2024

Veřejná vyhláška

Správa Národního parku Šumava jako příslušný orgán ochrany přírody (dále jen „Správa“) dle ustanovení § 75 odst. 1 písm. E) a § 78 odst. 2 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění (dále "ZOPK") ve spojení s § 5 odst. 6 ZOPK,

z v e ř e j ň u j e

v souladu s ustanovením § 25 a § 172 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění (dále jen „správní řád“) tento **návrh opatření obecné povahy (dále jen „návrh OOP“)**, kterým stanovuje **režimová opatření k regulaci, resp. zamezení šíření invazního nepůvodního druhu lupiny mnoholisté (*Lupinus polyphyllus*)** (dále jen „lupina“).

Článek 1

Územní platnost OOP

Vymezeným územím, na které se vztahuje toto opatření, se rozumí celé území NP Šumava. Ve vymezeném území jsou vylišeny dvě plochy A, B, které se liší intenzitou zásahu proti lupině.

Plocha A

Pozemky ve vymezeném území zařazené do zóny kulturní krajiny a současně evidované v katastru nemovitostí jako druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří nebo zahrada.

Plocha B

Veškeré pozemky v NP Šumava mimo pozemků definovaných v ploše A.

Článek 2

Nastavení režimu v plochách A, B

Režim v ploše A

Vlastníci či nájemci pozemků, kteří pěstují na svých pozemcích lupinu jako okrasnou rostlinu a řádně se o své pozemky starají, tj. nepřispívají k šíření lupiny na další sousedící pozemky, mohou lupinu pěstovat, nicméně mají za povinnost nakládat s biomasou obsahující semena a květy lupiny v souladu s článkem 3 odstavec 3 tak, aby nedošlo k jejímu dalšímu šíření mimo plochy A.

Pro vlastníky nebo nájemce pozemků, kteří se o své pozemky řádně nestarají a kde je prokázáno šíření lupiny na další pozemky, platí stejný režim jako pro plochy B – tedy provádět cílená opatření zaměřená na tlumení šíření lupiny (opakovaná a intenzivní seč).

Režim v ploše B

Vlastníci a nájemci pozemků s výskytem lupiny jsou povinni zabezpečit provádění cílených opatření zaměřených na utlumení šíření lupiny spočívající v zajištění opakované seče dle tohoto schématu:

1. seč – v průběhu měsíce června – provést nejpozději do fenologické fáze počátku kvetení lupiny
2. seč – v průběhu měsíce července – provést nejpozději do fenologické fáze počátku kvetení lupiny
3. seč – v průběhu měsíce srpna a září – provést pouze v případě nasazení rostlin na květ a to do fáze počátku kvetení lupiny

Přičemž „sečí“ se rozumí – useknutí (uříznutí, vytržení) každého jednotlivého trsu lupiny co nejbližší u země, včetně všeho listoví. Seč musí proběhnout nejpozději na úplném počátku kvetení, kdy se na rostlinách začnou otevírat první květy ve spodní části květenství (dobře rozpoznatelné podle charakteristické modro-fialové barvy).

Článek 3

Nakládání s biomasou dle fáze kvetení lupiny

- 1) Biomasu neobsahující ještě plně kvetoucí či plodící části rostlin lze využít pro lokální kompostování nebo na seno. To je možné jen v případě, že seč byla provedena ve správný čas a nehrozí přítomnost semen, a to ani nezralých. Platí pro plochu A i B.
- 2) Pokud byla seč provedena pozdě, a rostliny jsou již v plném květu, popř. již odkvétají, je nutné veškerou posečenou biomasu lupiny bezpečně zlikvidovat uložením do kontejnerů nebo nádob pro bioodpad provozovaných příslušnou správní obcí. Při větším objemu biomasy lze tuto zlikvidovat v bioplynové stanici či odvozem do obecní kompostárny. Tímto způsobem nelze likvidovat biomasu obsahující zralá semena.
- 3) Na udržovaných plochách A, na kterých si vlastníci přejí ponechat lupinu pro okrasné účely až do odkvětu, je nutné vložit odkvetlé a plodící části rostlin do papírových pytlů, nechat uschnout a spálit je v těchto pytlích. Plně kvetoucí nebo plodící části lupiny nelze v žádném případě kompostovat nebo jinak uchovávat na svých nebo okolních pozemcích.
- 4) Pálení lze realizovat pouze v zastavěném území a zastavitelných plochách obcí vymezených dle platného územního plánu.

Článek 4

Kontrola

Kontrolu provádějí namátkově pracovníci Správy, především oddělení Stráže přírody NP Šumava. V případě nerespektování této výzvy je Správa oprávněna sankčně postupovat vůči těmto nájemcům a vlastníkům a současně zajistit vhodný management těchto ploch s cílem zamezit šíření lupiny.

Článek 5

Součinnost Správy

Pracovníci Správy poskytují informace zájemcům ohledně vhodného managementu popř. možnosti finančních kompenzací pro hospodařící zemědělce za ztížené zemědělské hospodaření.

Veškeré informace jsou na této internetové adrese:

<https://nextcloud.npsumava.cz/nextcloud/index.php/s/RGm7QbYM6sFWSHH>

Článek 6

Platnost opatření

Toto opatření je platné po dobu 10 let od nabytí účinnosti.

Článek 7

Odůvodnění

Obecný popis

Správa NP Šumava vydává toto opatření z vlastního podnětu, na základě interního monitoringu výskytu lupiny. Správa NP Šumava se snaží dlouhodobě a systematicky redukovat populace lupiny ve volné krajině. Stále však zůstává mnoho ploch na pozemcích soukromých vlastníků, často na rozhraní či v zastavěných plochách jednotlivých obcí, o které jejich majitelé řádně nepečují, a ty jsou stálým zdrojem šíření lupiny. Další riziko šíření představuje nesprávné nakládání s biomasou obsahující semena.

Jako podklad k vydání tohoto opatření posloužil především odborný materiál „Podklady pro regulaci lupiny mnoholisté (*Lupinus polyphyllus*) podle §5 odst. 6 ZOPK“, který zpracovali na popud Správy Ing. Irena Perglová, Ph.D., a Ing. Jan Pergl, Ph.D., odborníci na invazní druhy z Botanického ústavu Akademie věd České republiky. Odborný materiál je přílohou tohoto opatření a je součástí odborného stanoviska Správy NP Šumava, odboru ochrany přírody (součástí spisu, č.j. NPS 02242/2024). Správa tedy v detailech odkazuje na tento materiál a v textu odůvodnění se bude snažit být co nejstručnější.

Lupina je původem severoamerický druh a jedná se o hojný invazní neofyt s dlouhou tradicí pěstování, který byl kromě okrasných účelů vyséván také myslivci jako příkrm pro zvěř nebo pro zlepšování půdy. Z pěstování zplaňuje a jeho šíření ve střední Evropě bylo v posledních desetiletích velmi rychlé. Druh obsazuje vlhké horské a podhorské louky, břehy řek a okraje lesů, roste na pasekách, podél silnic, železnic a na dalších antropogenně ovlivněných stanovištích. Rozmnožuje se primárně semeny. V Evropě je považován za jeden z velmi problematických nepůvodních druhů rostlin kvůli svým environmentálním a socioekonomickým dopadům. Druh má prokazatelně negativní efekt na strukturu a složení společenstev, druhovou bohatost a diverzitu, a to obzvláště na živinově chudých stanovištích jako jsou horské sečené louky, ale také na živinově chudých okrajích silnic a břehových terasách. Je spojován s lokálním poklesem druhové pestrosti. Obohacuje půdu dusíkem, což následně zvýhodňuje konkurenčně silné eutrofní trávy a přispívá ke změně vegetace.

Odborná klasifikace invazního druhu

V rámci Černého, šedého a varovného seznamu invazních druhů ČR je druh zařazen na tzv. „Černý seznam“, do kategorie BL2, u které je doporučen stratifikovaný přístup.

Lupina je zařazena také na seznam 149 nejhorších nepůvodních druhů s největším environmentálním a socioekonomickým dopadem v Evropě. Kromě negativního vlivu na cévnaté rostliny byl zjištěn i dopad na společenstva členovců, především brouky, dvoukřídlý hmyz či mravence.

Přestože tedy lupina zatím není zařazena na seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Evropskou unii (viz Prováděcí nařízení Komise (EU) 2016/1141 v platném znění), může orgán ochrany přírody uložit podle § 5 odst. 6 ZOPK opatření k regulaci nepůvodního druhu nebo křížence, je-li to s ohledem na místní dopady na přírodu a krajinu nezbytné.

Management

Management cílený na redukcí lupiny musí být zaměřený na omezení produkce semen. Nejúčinnější formou redukce je použití herbicidu, což je na většině území NP Šumava zakázané vzhledem k dopadům na životní prostředí (viz § 16 odst. 2 písm. h) ZOPK). Herbicid lze použít v omezené míře pouze v zastavěném území obcí na zastavitelných plochách obcí. Vzhledem k velké náročnosti a neefektivitě vytrhávání celých dospělých rostlin kvůli hlubokému kořenovému systému přichází na velkých plochách v úvahu pouze sečení či kosení jedinců lupiny. Je prokázáno, že pokud je rostlina lupiny useknuta či utržena těsně nad zemí, trvá zhruba měsíc, než znovu obroste a nasadí na květ. Pokud však dojde jen k useknutí či odtržení samotného květenství, je schopna lupina do 14 dnů opět nasadit na květ či dokonce kvést. Díky aktivně prováděnému managementu sečením je schopná lupina nasadit na květ většinou jen 2× za vegetační období.

Zde je však třeba věnovat velkou pozornost možnému nasazení na květ v závěru vegetačního období (srpen – září) a případně provést ještě 3. seč. Proto jsou i v článku 2 opatření uvedeny 3 seče během roku.

Likvidace biomasy

V článku 3 opatření je uvedeno správné nakládání s posečenou biomasou. Pokud byla seč provedena v souladu s článkem 2, pak lze s biomasou obsahující lupinu nakládat běžným způsobem, tj. využívat ji na seno, siláž či ke kompostování. Mulčování se nedoporučuje vzhledem k nežádoucímu obohacování půdy dusíkem. Pokud však biomasa již obsahuje plně kvetoucí nebo odkvétající lupinu, je nařízeno ji likvidovat v hnědých kontejnerech určených na biomasu či odvozem do bioplynové stanice nebo do průmyslové kompostárny při větším objemu biomasy. Důvodem je to, že v této biomase se již mohou tvořit měkká zelená semena, která jsou schopna klíčit a představují tak riziko dalšího šíření lupiny. Proto je nutné jejich průmyslové kompostování. V nestabilních teplotních podmínkách nekontrolovaného kompostování by zelená semena nemusela být dostatečně zničena. Zralá semena jsou díky tvrdému obalu ještě odolnější a mohou zůstat klíčivá i v podmínkách průmyslového kompostování. Lze je bezpečně zlikvidovat spálením. Při případném transportu biomasy ke spálení je nutné zajistit, aby bylo bezpodmínečně zamezeno nežádoucímu šíření semen.

Vymezení ploch

Ve vyhlášce č.357/2013 Sb., v platném znění, vyhláška o katastru nemovitostí (katastrální vyhláška) je definován druh pozemku zastavěná plocha a nádvoří jako:

- a) budova včetně nádvoří (tj. části zastavěného stavebního pozemku obsahující dvůr, vjezd, drobné stavby, bazén, *zatravněné plochy, okrasné záhony a jiné přílehlající plochy*, které slouží k lepšímu užívání stavby), vyjma skleníku, který je v katastru evidován jako budova, postaveného na zemědělském nebo lesním pozemku, a vyjma budovy postavené na lesním pozemku a budovy evidované na pozemku vodní plocha,

Zahrada je definována jako pozemek:

- a) na němž se trvale a převážně pěstuje zelenina, květiny a jiné zahradní plodiny, zpravidla pro vlastní potřebu,
- b) souvisle osázený ovocnými stromy nebo ovocnými keři, který zpravidla tvoří souvislý celek s obytnými a hospodářskými budovami,
- c) funkčně spojený a užívaný s budovou, s charakterem okrasné zahrady, na kterém převládá travnatá plocha, zpravidla doplněná trvalými porosty většinou okrasného charakteru, ke kterým lze přiřadit i dřeviny charakteristické pro ovocné a lesní porosty.

Současně Správa vymezení ploch provázala s aktuálně platnou zonací dle vyhlášky č. 42/2020 Sb., v platném znění, vyhláška o vymezení zón ochrany přírody Národního parku Šumava. Plochy A tedy musí být současně v zóně kulturní krajiny a v katastru nemovitostí musí být druh pozemku zahrada nebo zastavěná plocha a nádvoří.

Definice zóny kulturní krajiny v ZOPK:

§ 18 ZOPK

Členění území národních parků

(1) Území národních parků se člení podle cílů ochrany a stavu ekosystémů na 4 zóny ochrany přírody, a to:

- d) zóna kulturní krajiny se vymezí na zastavěných územích, zastavitelných plochách, popřípadě zastavitelném území obcí určených k jejich udržitelnému rozvoji a na plochách, kde převažují člověkem pozměněné ekosystémy určené k trvalému využívání člověkem.

§ 18a

Režim zón národních parků

- (4) V zóně kulturní krajiny lze provádět pouze opatření nebo zásahy, které neohrožují předmět ochrany národního parku a naplňování cílů ochrany národního parku.

Cílem Správy při definování plochy A v článku 1 opatření bylo podchytit pozemky, které jsou intenzivně obhospodařovány jako zahrady ve funkčním celku s obytnými nemovitostmi a kde lze poměrně jednoduše eliminovat nežádoucí šíření lupiny a omezit špatné nakládání s biomasou, která by mohla obsahovat lupinu. Současně není cílem omezit řádně pečující vlastníky či nájemce nemovitostí, pokud se na jejich pozemcích vyskytuje jako okrasná květina lupina za podmínky, že se nešíří mimo jejich pozemky. Z pohledu ochrany přírody a předběžné opatrnosti by bylo jistě optimálnější eliminovat výskyt lupiny i zde, nicméně orgán ochrany přírody v tom spatřuje již poměrně velký zásah do vlastnických práv vlastníků a nájemců pozemků.

Plocha B je pak vymezena na zbytku území NP Šumava, kde není vymezena zóna kulturní krajiny a konkrétní pozemky mají jiný druh pozemku než zahrada nebo zastavěná plocha a nádvoří. V případě, že některý pozemek reálným vzhledem a způsobem obhospodařování odpovídá (dle katastrální vyhlášky) definici zahrady, ale je v evidenci katastru nemovitostí evidován jako jiný druh pozemku, např. trvalý travní porost, vztahuje se na něj režim plochy B. Za soulad skutečného stavu pozemku a stavu evidovaného v katastru nemovitostí odpovídá vlastník pozemku.

Kontrola a poradenství

V článku 4 a 5 tohoto opatření jsou obecně definovány kontrolní mechanismy a možnost poskytování informací k problematice. Správa v optimálním případě počítá s tím, že informační působení Správy NP Šumava samotné a jednotlivých obcí bude působit na vlastníky a nájemce nemovitostí a případná kontrola a represe bude až nejzazší krok při nečinnosti vlastníka či nájemce pozemku a v případě vysokého rizika šíření lupiny na okolní pozemky.

Správa je především připravena pomoci hospodařícím zemědělcům, pro které může toto opatření nařizující včasnou seč zasažených pozemků být v konfliktu s agro environmentálními klimatickými opatřeními (AEKO) a současně bude poskytovat poradenství při poskytování náhrady újmy za ztížené zemědělské hospodaření dle § 58 ZOPK, kterou upravuje vyhláška č. 432/2005 Sb., v platném znění.

Na stránkách správy NP Šumava vznikne informační portál k problematice lupiny a tohoto OOP.

Článek 8

Vyhodnocení připomínek uplatněných k návrhu OOP

Bude doplněno po projednání.

Článek 9

Rozhodnutí o uplatněných námitkách

Bude doplněno po projednání.

Článek 10

Poučení

Podle ustanovení § 172 odst. 4 správního řádu, může k návrhu OOP kdokoli, jehož práva, povinnosti nebo zájmy mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, uplatnit u správního orgánu písemné připomínky. Správní orgán je povinen se připomínkami zabývat jako podkladem pro OOP a vypořádat se s nimi v jeho odůvodnění. Podle ustanovení § 172 odst. 5 správního řádu mohou vlastníci nemovitostí, jejichž práva, povinnosti nebo zájmy související s výkonem vlastnického práva mohou být opatřením obecné povahy přímo dotčeny, nebo, určí-li tak správní orgán i jiné osoby, jejichž oprávněné zájmy mohou být opatřením přímo dotčeny, podat proti návrhu OOP písemné odůvodněné námitky ke správnímu orgánu ve lhůtě 30 dnů ode dne jeho zveřejnění. Zmeškání úkonu nelze prominout. Rozhodnutí o námitkách, včetně vlastního odůvodnění, se stane součástí odůvodnění OOP. Proti rozhodnutí o námitkách se nelze odvolat ani podat rozklad. Změna nebo zrušení pravomocného rozhodnutí o námitkách může být důvodem změny OOP. Dle § 174 odst. 2 správního řádu lze soulad OOP s právními předpisy posoudit v přezkumném řízení.

Adresa pro podání námitek či připomínek: **Správa NP Šumava**, 1. máje 260, 385 01 Vimperk
el. podatelna: posta@npsumava.cz
dat. schránka: mmwuufk

Článek 11

Doručování návrhu OOP

Návrh OOP se doručuje veřejnou vyhláškou dle § 25 správního řádu, vyvěšením na úřední desce Správy NP **po dobu nejméně 15 dnů a zveřejněním způsobem umožňující dálkový přístup.**

Obecním úřadům obcí, v jejichž správních obvodech se tento návrh OOP doručuje, jsou písemnosti ke zveřejnění zaslány nejpozději v den vyvěšení na úřední desce Správy NP. Obecní úřad je povinen písemnost bezodkladně zveřejnit na své úřední desce. Správa NP tímto žádá v souladu s ustanovením § 172 odst. 1 správního řádu obecní úřady obcí, jejichž správních obvodů se OOP týká, o **vyvěšení tohoto návrhu OOP na svých úředních deskách po dobu nejméně 15 dnů a o vyznačení data vyvěšení a sejmutí a zaslání zpět na Správu NP Šumava** (kopie s vyznačením data vyvěšení a sejmutí).

Otisk úředního razítka

Mgr. Martin Pazourek
vedoucí odboru

Toto oznámení musí být v souladu s § 172, odst. 1 správního řádu vyvěšeno po dobu 15 dnů na úřední desce orgánu, který písemnost doručuje a na úředních deskách obcí, jejichž správního obvodu se návrh OOP týká.

Vyvěšeno dne:

Sejmuto dne:.

Den doručení:.....

Razítko, podpis oprávněné úřední osoby potvrzující vyvěšení a sejmutí na úřední desce

ROZDĚLOVNÍK:

- Správa NP Šumava, úřední deska
- Město Železná Ruda, Klostermannovo náměstí 295, 340 04 Železná Ruda
- Městys Čachrov, Čachrov 55, 339 01 Klatovy
- Obec Prášily, Prášily 110, 342 01 Sušice
- Město Hartmanice, Hartmanice 75, 341 81 Hartmanice
- Město Rejštejn, Náměstí Svobody 1, 341 92 Kašperské Hory
- Město Kašperské Hory, Náměstí 1, 341 92 Kašperské Hory
- Obec Srní, Srní 113, 341 92 Kašperské Hory
- Obec Modrava, Modrava 63, 341 92 Kašperské Hory
- Obec Horská Kvilda, Horská Kvilda 40, 384 93 Kvilda
- Obec Kvilda, Kvilda 17, 384 93 Kvilda
- Obec Borová Lada, Borová Lada 38, 384 92 Borová Lada
- Obec Nové Hutě, Nové Hutě 108, 385 01 Vimperk
- Obec Nicov, Nicov 33, 384 73 Stachy
- Obec Stachy, Stachy 200, 384 73 Stachy
- Obec Horní Vltavice, Horní Vltavice 80, 384 91 Horní Vltavice
- Městys Strážný, Strážný 23, 384 43 Strážný
- Obec Lenora, Lenora 36, 384 42 Lenora
- Město Volary, Náměstí 25, 384 51 Volary
- Obec Stožec, Stožec 25, 384 44 Stožec
- Obec Nová Pec, Nová Pec 43, 384 62 Nová Pec
- Obec Želnavá, Želnavá 2, 384 51 Volary
- Město Horní Planá, Náměstí 54, 382 26 Horní Planá